

Szerkesztési iroda:

uri-utca, Lukács-ház 9. sz. alatt
balra, hová a lap szellemi részét
illető közlemények intézendők.
Bérmontatlan levelek csak ismert
keszkeket fogadtatnak el.

Kiadó hivatal:

Róthy Lipót könyvnyomdája, hová
a hirdetések, előfizetési pénsek és
kiadása körül panaszok bérmentve
intézendők.

ALFÖLD

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési feltételek:

Helyben:	Vidékre:
Egész évre 12 ft	Egész évre 14 ft
Fél évre 6 ft	Fél évre 7 ft
Negy. évre 3 ft	Negy. évre 3,50

Hirdetmények díja:

6 hasábos petitser egyszeri hárde-
tésnél 6 kr. s minden következőhöz
nél 4 kr. Bélyeg-díj külön 30 kr.
Nyit-tér sora 15 kr.

A katonai költségvetés.

Pest, július 5.

(a.) A magyar törvényhozás által a közügyek tárgyalására kiküldött országos bizottság tegnap megindította a vitát a hadügyi budget rendes szükségletei felett, s az illető albizottság ajánlatához képest általánosságban el is fogadta azt. Az előirányzat szerint a közös hadsereg 1872. évi rendes szükséglete 87.433,200 frtot tesz, melyből az albizottság 84.710,427 forint megszavazását ajánlja. Miután a katonai igazgatásnak saját bevételei 4.280,657 frtra mennek, a szükségletből 80.430,270 frt fog a közös állami pénztárból fedeztetni. Mindez természetesen csak előirányzat. Hogy a delegáció mily összegeket fog megszavazni, ma még nem tudhatjuk, miután a részletes tárgyalás épen most foly a valószínűen csak néhány nap múlva fog befejeztetni. Megjegyezzük azonban, hogy az 1872. évi szükséglet az albizottsági ajánlat szerint is 3 millió forinttal nagyobb, mint minő összeg a jelen évre megszavazva lön.

A budget feletti általános vitát Bujánovics, Sándor albizottsági előadó nyitotta meg a zárta is be, miután ő volt az első szónok, ki a fennforgó tárgyról nyilatkozott. Ha hadseregünk állapotára egy pillantást vetünk, úgy egy sajátságos észleletet tehetünk. A közös hadsereg létszáma 1868. óta fokozatosan csökkent, a fenntartására megkívántató évi szükséglet pedig folyton emelkedett. 1868 ban az összes létszám 353.741 emberből, 1871-ben már csak 339.637 emberből állt, 1872-ben pedig csak 292,558 emberből álland, de a kiadások a jövő évben mégis jóval magasabbak lesznek, mint 1868-ban voltak. Hogy a jövő évben az állomány a múlt évihez képest oly jelentékeny csökkenést mutat, azt első sorban a határőrvidéki csapatoknak az illető személyzetből való kihagyása eredményezte. A kiadások folytonos emelkedésének oka a tartalékszolgálatok folytonos szaporodásában keresendő. Még 1868 ban a létező közös hadsereg képezte a monarchia egyetlen véderejét. Ma megrette hatalmas számú tartalék áll, mely tulajdonképpen magát a közös hadsereg létszámát is. Maga a honvédség, mely egészben véve nem tartozik a közös hadügyminiszterium ügykörébe, jelentékenyen szaporítja ennek kiadási költségvetését, mert sajátságos viszonyaink folytán, a közös hadügyminiszterium köteles a honvédség tüzéségéről gondoskodni.

Mint tavaly, úgy az idén is épen a műszaki tüzéség vesz jelentékeny összegeket igénybe. 1872 re a műszaki tüzéségre 2.729,911 frt van előirányozva. Ez összegből egy 13. tüzéség felállítására s a létező ezredeknél egy-egy új üteggel való szaporítása tervezetk. Ezen intézkedés megtétele mulhatlanul szükséges, mert nem szabad felednünk, hogy háboru esetén a honvédség is a közös tüzéségből kapja artilleriáját. Eddigél 11 hadtest felállítása volt lehetséges, s miután 12 tüzéség volt, minden hadtestre egy-egy tüzéségred jutott, egy ezred pedig tartaléklul szolgált. Most azonban már 13 hadtest kiállítására lehetséges s így a háboru esetén a tizenharmadik nem birna tüzéséggel. Ez okból szükséges az új ezred felállítása, mely összes tábortágyunk számát 1456 db-ra szaporitandja, mely szám azonban még mindig alig kielégítő, mert akkor is csak 2 és fél tágyu jutand minden 1000 harcosra, míg a külföldi államok hadseregében a viszony sokkal kedvezőbb s minden 1000 harcosra néha négy tágyu is jut. Az albizottság az e célra kívánt egész összeg megajánlását indítványozza, azonban csak oly feltétel alatt, hogy az új tüzéségred Temesvárott állomásozzék, s kizárólag a ma-

gyar korona országából besorozott njonczokból egészítsessék ki.

Nem annyira indokolt az albizottság azon másik ajánlata, hogy a tisztikar ezredesei és alezredesei s hasonrangu más tisztjeinek évi fizetései felemelésére 154,800 frt szavazassék meg. A delegáció a mult évben igen helyesen járt el, midőn a hadügyminiszter ide vonatkozó hasonló kérelmét visszautasította s a tiszt fizetéseket csak az őrnagyi rangig emelte. Az ezredesi fizetések mostan is elég magasak voltak s nem volt szükséges az adóterhet több százezer frttal emelni. Mert nem szabad felednünk, hogy itt nemcsak 155.000 frtról van szó. Mindenek előtt növekedni fog az évi nyugdíj összege, azután a honvédség hasonló tiszt fokozatainak fizetését is emelni kellend, nehogy a honvédség tisztjei a közös hadseregbeli ugyanily állású tisztet megért maradjanak. Mindezen tekintetek figyelembe vétele után nem lehet helyeselni, hogy az albizottság ajánlotta, a delegáció pedig jóváhagyta az ezredesek fizetésének fölemelését. Ezt jobb időkre halaszthattuk volna. Ezen kérdés tegnapi tárgyalásakor még egy sajátságos indítvány is került a delegáció elé, mely azonban szerencsére megelégedelmelt sorát, csufosan megbukott. Ez indítvány fiatal ultramontán „Heisspör“-unk, Apponyi Albert gróf agyában született meg s oda irányult, hogy a tábori papság évi fizetése is emeltesék. Ez a követelés épen semmi jogosultsággal nem bír. A tábori papságnak sokkal kevesebb kiadása, sokkal kevesebb teendője van, mint a hadsereg többi tagjainak, s bizony pénzügyi viszonyaik nem oly virágzók, hogy a tábori papság részére kövér szinécurekat állíthassunk. A fiatal grófnak okosabb eszméssel kell a parlamentáris lovagsarkantyukat kiérdemelnie.

Sz. kir. Arad-város rendes havi közgyűlése július 5-dikén.

Elnök: Pászthory Ferencz h. polgármester.

A mult közgyűlés utolsó ülésének jegyzőkönyve hitelesítettik.

A közgyűlés áttér ezután a napirendre. Felolvastatik a szin- és városház építési bizottság jelentése az e célra felveendő kölcsön tárgyában.

E jelentés szerint a bizottság, miután a hazai pénzügyi helyzet közl. június 30-ig, mint a kitűzött határidőig, ajánlatot egyik sem tett, a bécsekhez volt kénytelen fordulni, és ezek közül az „Öst. Central-Bodencredit-Bank“ oly kedvező feltételekkel tett ajánlatot az igénybe veendő 700,000 frt kölcsönadására, hogy a bizottság legjobb meggyőződése szerint azon ajánlat, mint a lehető legelőnyösebb, — elfogadandó lenne.

A nevezett bécsi pénzügyintézetnek a jelentéshez mellékelt írásbeli-ajánlat a feltételeiből a következők emelhetők ki: A 700,000 frt vagy egyszerűen, vagy pedig két év alatt bocsátatik a város rendelkezése alá 90-es árfolyam mellett; ez összeg azon részét, melyre azonnal szükség nem lön, a város a bank zálogleveleiben is felveheti, melyek az átadás árfolyama mellett a visszafizetésre elfogadtatnak, és egyszerűen 6 százalékos kamatot jövedelmeznek; a kölcsön visszafizetése illetőleg törlesztése vagy 30, vagy 40 év alatt körülbelül 6 százalékos félvi járadékokban történhetik; az első járadék a kölcsön-ügylet megkötése napjától számítandó félve fizetendő, a 6 százalékos előleges kamatok azonban a kölcsön folyóvátételénél azonnal levonatnak.

Ez ügy tárgyalás alá bocsátatván, szót emel: A t. elnök. Legelőször is engedelmel kér, hogy a képviselőtestületnek — minthogy erre még eddig alkalma nem volt — jelenleg fejjeze ki hálal köszönetét tiszteltbeli képviselővé történt megválasztásáért, igérvén egyszersmind, hogy ezennel is kötelességének ismerend a város javára erejéhez mérten működni. (Eljenzés.)

Ami a szónyegon levő tárgyat illeti, ő mint a kölcsönművelet eszközölése végett kiküldött bizottság elnöke, azon helyzetben van, hogy a részleteket illetőleg bővebb felvilágosítást adhat. Szerinte, amj ugyan különben is kézzel fogható dolog az „Öst. Central-Bodencredit-Bank“ ajánlata oly előnyös, hogy annak elfogadása ellen kifogást alig ha lehet tenni. Mig Pestváros 86 os árfolyam mellett vette fel kölcsönét, és ez is igen kedvező-

nek ismertetett el, addig Arad 90-es árfolyam mellett teheti azt. Azon reményben, hogy a kölcsönügyletnek ez alapon leendő megkötéséhez a közgyűlés beegyezését adja, kéri a bizottság jelentésének azon részét is elfogadni, mely szerint a bizottság felhatalmaztatnak a nevezett pénzügyintézet leküldendő megbízottjával a kölcsön megkötésére vonatkozólag a szükséges egyezkedéseket teljesíteni, a megállapodás a közgyűlés végleges jóváhagyása alá lévén terjesztendő; és másodsor, hogy az árlejtsét, a színháznak a megállapított társaság szerint leendő felépítésére vállalkozók részére ki-hirdethesse; valamint a miniszteriumhoz is felterjesztést tehessen a kölcsön engedélyezése iránt. (Helyeslés.)

Bonts Döme a kölcsönügyletnek, a szóban levő feltételek mellett, megkötését igen előnyösnek találja a városra nézve; annak elfogadását ajánlja, valamint jónak tartja azt is, hogy bizottságnak a kért felhatalmazás megadassék.

Hasonló értelemben nyilatkoznak még Betteheim V. Bogdánffy Gergely.

Miután a bizottság javaslata illetőleg kérelme ellen felszólalás nem történt, a végzés azon értelemben mondatik ki, miszerint a bécsi „Öst. Central-Bodencredit-Bank“ ajánlata elfogadtatván: a szin- és városház építési bizottság felhatalmaztatik, a nevezett pénzügyintézet megbízottjával értekezni és a közgyűlés végleges jóváhagyása alá terjesztendő megállapodásra jutni; továbbá a színház építésére az árlejtsét kihirdetni és a miniszteriumhoz felterjesztést intézni a kölcsönfelvétel engedélyezése iránt.

Elnök jelenti, miszerint az arad-temesvári vasúttársaság részéről a pályaudvar megnagyobbitása végett, a kötött szerződés értelmében, az e célra kijelölt területből 1259 □ öl újabb kisajátítása találtatván szükségesnek, az ezért járuló ár, □ ölenként 1 frt 50 kr. tehát egészben 1888 frt 50 kr. a város pénztárába lefizetett.

Tudomásul vétetik.

Elnök jelenti továbbá, miszerint azon küldött-ségnek, melynek feladata a magyar orvosok és természetvizsgálók augusztus hó végére kitűzött ez idei nagygyűlésének Aradon megtarthatására a szükséges előkészületeket megtétni, — volt elnök Papp János elhalálozván, új elnököt kellene választani; s erre, minthogy ez ügy közösen érdekli a várost és a megyét is, A t. elnök P. Péter főispán urat akarná felkérni.

A t. elnök P. Péter kijelenti, hogy ő, miután a nagygyűlésnek elnöke, nem lehet egyszersmind elnöke a nevezett bizottságnak, különben is azon időt, melyre ennek működése esik, egészsége helyreállítása végett fűrdőn akarja töltetni. — Minthogy ez ügy szónyegre került, alkalmat vesz magának azon kérdést felvetni, ha vajjon mennyiben hajlandó a város azon kötelesség fedezéséhez járulni, melyeket a nagygyűlésre veretendő érme és a monographia kiállítás igényelnek. Ez mintegy 1500—1600 frtra fog menni. Azt hiszi, hogy e részben minthogy ez ügy közösen érdekli a megyét és várost, — szükséges volna a megyéhez is átiratot intézni. (Helyeslés.)

Felhozza továbbá, miszerint jó volna az új lyceum-épület körül fekvő marosparti telkek elárúsításáról is gondoskodni. Ebből igen jelentékeny bevétele leend a városnak. Szerinte czélszerűbb volna azonban, ha azon telkek részletenként adatának el, mert így többet lehet majd kapni azokért. Ő legelőször is a nagyhíd-utczától a bárány-utczáig terjedő város-széli vonalba eső telkeket kívánna árverés alá bocsátatni.

Többen szólván még helyeslőleg ez indítványhoz, határozatott, miszerint a gazd.-szék jelentésének beírására, mellett, ez ügy érdemleges tárgyalása a jövő közgyűlésre tüzessék ki.

Ezzel az ülés véget ért.

Pest, jul. 5.

Az első folyamodású törvényszékek és járásbíróságok székhelyeinek meghatározása tárgyában — mint biztos kutforrásból értesülünk — a ma délelben tartott minisztertanácsban az annyira várt végmegállapodás létrejött. Az ekként megállapított jegyzéket az igazságügyminiszter azonnal legfelsőbb jóváhagyás végett a Felsőház felterjesztendi, s csak a kinyert legm. jóváhagyás után fog közzététetni.

A közjegyzői rendtartás megállapítása végett egybehívott enquete ma hosszabb vita után a közjegyzői képességre nézve abban állapodott meg, hogy külön közjegyzői vizsgálatok annál kevésbé szükségesek, minthogy az ügyvédi és bírói vizsgálatok s egyetemi s jog-akadémiai elméleti vizsgálatok elég garantiát nyújtanak.

A gyakorlatot illetőleg elfogadtattak a 4 évi gyakorlat szükségére oly hozzáadással, hogy abból a közjegyzőségnél két év töltendő, két év pedig akár a bíróságnál akár ügyvédségnél. A gyakorlatra nézve közbönsnek mondatott, akár ügyvédi vagy bírói diploma előtt, akár utána töltetett ki.

Az ügyvédségi, bírósági és közjegyzőségi állásokba történendő át lépésekre nézve azon in-

ditvány tétetett, hogy azon ügyvédek s bírák, kik ezen állásaikban 5 évig működtek, közjegyzői gyakorlat nélkül bocsáthatassanak a közjegyzői álláshoz. Ezen indítvány a többség által elvetetett, és mint kisebbségi votum jelentetett be.

Az incompatibilitásra nézve határozatba ment, hogy közjegyzők fizetéses rendes tanárok vagy tanítók nem lehetnek, azonban a magántanársághoz bocsáthatatnak. Az előadói javaslatban foglalt azon megszorítás, hogy közjegyzők politikai folyóiratnak sem tulajdonosai, sem kiadói sem szerkesztői nem lehetnek, elvetetett. A nyilvános hivatalból a közjegyzők kizáratnak, ellenben a nemzeti törvényhatósági községi és egyházi hivatalokba nézve a közjegyzőségi incompatibilitás ki nem mondatott.

A falusi tanító.

Székudvar, július 3.

Aki még nem működött faluhelyen, mint tanító, nem is képeli, mennyi bajjal kell küzdeni. Az az első és utolsó hatály mindenkor a békétlenség. Csak ez ne hagyjon el bennünket; annál kevésbé, mivel a tanító hivatalon kívül sem igen mutathat oly helyzetet az életben, melyben a békétlenség nagyon is igénybe ne véteték. — Előbb utóbb legyőz a hivatással bíró tanító minden akadályt, csak birjon mivel lélekkel. Engedje megtek, szerkesztő ur, hogy ezuttal buzdítsd némely tapasztalásaimat közöljem, legelőször is:

A hanyag iskoláztatásról. Megvannak a kormányi rendeletek a pontos és szigorú iskoláztatásról, és pedig télen-nyáron, de csak hiába, nem megy még úgy, mint kellene. Ennek sok helyen a szülők okai. Ha a gyermek jól tanul, sokat tud, nem a tanítónak köszönik, hanem azt mondják: jó esze van, az Isten megáldotta talentummal. — Ha semmit sem tud, akkor a tanítót okozzák, mintha szegény tanító tehetne arról, hogy a fia (közünk mondva) tökéletlenül filkó, vagy, hogy nem küldik szorgalmasan iskolába. Minden szülő szeret dirigálni és beleavatkozni az iskolai ügybe, és azt képeli, hogy tölcserrel lehet belefolteni a tudományt, és mert nem úgy megy, azonnal kezdnek apprehendálni. Hány magyar községben láttam már, hogy összeültek a falusi előjárók, s bíró uram meg csak valahogy oda pingálta a nevet, amiből nem lehetett biztos, vajjon a padlásra megy-e? vagy tüled-hozzad lesz-e belőle? de bezzeg az esküdtek, már ezek a régi mód szerint csak a keresztet vakartak oda, akkor is a bíró gazda egrecirozta őket. — Mi ennek oka? hát csak az, hogy ő kemék gyermekkorukban iskola helyett lovat, malacot, juhot, libát és borjut őriztek. De van most elég sóhajtozás! Ej csak irni tudnék! Isten nyugasztalja apámat, miért nem tanítottatt; a tanító szivesen tanított volna. Nem adnám egy borjas tehénért, ha irni tudnék! Tanultam volna, most nem kellene lámpával keresni az írástudó embert. Így okozzák ezek apjukat; pedig ők, mint apák, szintén nem jobbak a deákné vásznánál: és ha már más hibáján nem okultak, tanulnának saját kárkuk és engednék gyermekeiket iskolába! De csak hiába, gyermekeik is csak „ap-jok fia.“ Azt mondják, minek ez a szigorúság; hisz ami időnkben nem volt így. Ea sem tudok olvasni, mért legyen a fiam okosabb? Ez más szavakkal aanyi apja is sz . . . , legyen a fia is az. Ha aztán az iskolások rászoritja őket az iskolára, sőt büntetést fizetett velük, akkor mondják: no ez a tanító dolga, hej, be tud kunirozni. — De nem csak nyáron, hanem még télen is rendetlenül küldik a gyermekeket iskolába; most rossz az idő, hogyan-küldhetném kedves magzatomat iskolába, hisz az ebet sem lehet kihajtani; mások vásárra megy apó, a fia őrzi a házat; ismét káposztavágás, — nem mehet; — majd disznóölés, mintha bizony a kis Jancsi iskola végzetével nem fujhatná föl a hólyagot; — nem sokára lakadalom majd itt, majd ott, elviszik az iskolát is; így megy ez mindig kilenczvenkilencz ok van, az első ok ez: nem akarásnak nyögés a vége. — Az ilyen szülőknek legjobb volna azon általános mentséget fölhozni: télen mindig hideg van, nyáron mindig meleg van. — Már most mit tegyen ilyen esetben a tanító? nincs egyéb hátra, mint az, hogy ne tágitsa, hanem személy-válogatás nélkül jelentse be az iskolásoknak az illetőket. Ne félj emberi tekintettől, tedd meg a tiedet és biztosítva vagy.

Megjegyzendő azonban, ha valahol úgy bizonyára itt kell egység. Valamennyi tanító az egész kerületben egyformán szigorú legyen e dologban; beszéljenek össze tanácskozmányuk alkalmával, hogy egy sem fog tágitani. Könnyebben ráadja fejét a bugris, ha látja, hogy a szomszédban is úgy van.

Az iskolai eszközökről. Egy másik akadály falusi iskoláinkban az iskolai eszközök hiánya. Ha hébekorba el is küldik a szülők a gyermekeket; nincsenek ellátva könyvvel, papírral, tinta, toll és rajzonnal. Nagyon nehezen lehet rávenni a falusi atyafit, hogy elhigye, miszerint most egészen más könyv kell, mint amelyből ő olvasott. Leveszi a gerendáról a régi hajú-bajú könyveket, a sibilla, csizió, Zöldmarci-félt, s ilyent ad a gyer-

* Egy üressir. A trautenau csata me-
zón, hol 1866. jun. 27. és jun. 28-án oly véres
harcz dühöngött, egy erdős helyen nyílt, üres sir
látható, melyről sohasem hiányzanak virágok. Fi-
sírnak története is van. A nagy csata után másod-
harmadnapra kezdtek csak a halottakat eltemetni.
Az egészségi személyzethez egy szegény asszony
is csatlakozott, ki a halottakért imádkozott, s a
holttestek közt netán még élőket keresett, nehogy
ezek az élve eltemetők iszonyu sorsára jussanak.
A legénység egy halottra akadt, ki felső ruhájától
ugyan meg volt fosztva, de fehérneműjéről ítélve,
mégis tisztnek tartották. A hullának, melynek tag-
jai sajátságos mozgékonyak és minden halotti büz-
től mentek voltak, külön sirt ásták. Egy puska-
golyó keresztül járta a szerencsétlennek mellét és
háta jött ki. Az orvosok halottnak nyilváníták a
tisztet, de az orvosokat kísérő szegény asszony ad-
dig rimádkodott, míg a látszólagos hullán életmen-
tési kísérleteket tettek. A kísérletek siker
követé, s a halottnak vélt tiszt kórházba szállítat-
t. Gondos ápolás megmenté Kossin főhadnagy.

6 (hat) százalékkal
kamatoztatja.
Elifogd továbbá betételeket folyó számlára
előnyös feltételek és lehető legrövidebb felmondási
idő mellett.
Leszámitol naponta piaci váltókat és telepít-
vényeket, leszállított kamatláb mellett.
Ércpénzek és értékpapírok vásárlása és el-
adása, mérsékelt díj mellett eszközöltetik, ugy-
szintén minden tőzsdei üzlet pontosan és jutányo-
san teljesítettik.
Az intézet hiteltulajdonosi-egyletébe való be-
jelentések naponta elfogadtnak. 397-2*

Üzleti tudósítás.
Arad, júl 6.
(K. Gy.) Gabnaüzlet. Gyenge kínálat
mellett csekély vételkedv mutatkozott, a forgalom
korlátozott maradt, árak változatlanul lanyhák.
S z e s z csendes üzlet, változatlan.

Az „aradi Lloyd” társulat
magántávirata.

Pest, jul. 6: Gyenge kínálat mellett, a mal-
mok tartózkodóan viselték magukat, forgalom-
hiány; az iránylat lanya, használati-buza 5 frt
15 kr. Káposzta-repeze 15 frt készpénz fizetés
mellett.

Távirati tudósítás.

a bécsi-börzéről 1871. július 6-én.

5%, Metalliques .	59 25	Hitelintézet....	284 50
Nemzeti kölcsön.	68 95	Váltó Londonra	123 80
1860.évi kölcsön	100 75	Ésüst.....	121 25
Bankrészvény.	7 70	Arany.....	5 85

20 frank-darabok 986

A szerkesztésért felelős: Bettelheim V.

Laptulajdonos Bettelheim Vilmos. — Arad 1871. Nyomtatja és kiadja Réthy Lipót. (Főter, a Minoriták zárdájával szemben.)